

LIDEN TIDNINGEN

2021-3

Ur innehållet Räkfrossa på Vättaberget
Rolf Lidbergstipendiet 2021
Westerbergs i Västana

DELTA PÅ HÖSTEN ...

Så var hösten här igen och vi ser fram emot en kort tid med dess färger. Kanske får vi njuta länge av denna rika period i år. Inget vet vi om den kommande vintern för med åren tycks den ha blivit alltmer oförutsägbar. När detta skrivs, i slutet av augusti, har ändå redaktionen hunnit ta vara på lite av den kvardröjande sommaren.

Vaccinerade är vi ju sedan ganska många veckor och därför tyckte redaktörerna sig kunna slappna av och vara lite som innan pandemin. Sålunda gjordes, bland annat, en utflykt till Vättaberget, där det frossades i serveringens räksmörgåsar.. Så rikligt har vi nog aldrig blivit serverade någon gång när det gäller mackor.

Så kom det här med deltavirus. Coviden har muterat och är nu mycket smittsammare än förut och dessutom kan yngre människor bli mycket sjukare.

Delta och delta, är inte längre bara en fråga om betoning, det blev plötsligt en motsättning och redaktionen undrar när

Lidentidningen

Järkvissle 204
855 99 Liden
tel 0692-211 01
e-post: lidentidningen@telia.com
Utgivningsbevis: 31 116
Plusgiro 195 35 99-6
Ansvarig utgivare & redaktör:
Anders Högström
Layout: Anders Högström och Eva-Rut Lindberg
Annonser: Eva-Rut Lindberg
Tryckeri: Print 24, EU
Omslagsbild och illustrationer: Lars Gustafsson
Utgivningsområde: Indal, Liden, Holm,
Bispgården och Hammarstrand.

detta ska ta slut. Svaret på det är nog att ingen vet. Vi kommer troligen att få fortsätta leva med ovissheten.

Näväl, så kan det vara. Bra då att det tas nya initiativ i bygden, som på nämnda servering eller på hemsidan www.nordvastra.com som är så aktiv. Så finns också Bergsportcenter och Wärdshuset i Liden som kommit igång med sina verksamheter. Glädjande!

Vi på redaktionen strävar vidare och kan presentera ännu ett nummer av Lidentidningen tack vare våra trogna medarbetare och annonsörer.

Håll ut! Njut av hösten! Det blir sommar igen och innan dess en riktigt fin vinter åt alla som ser fram emot den. Och så lite poesi:

Höstvisa

Det glimmar i guld och klaraste rött,
det prasslar så sakta i parken,
ty hösten är kommen, och björkar och lönn
de faller nu bladen till marken:
Så fall, våra blad, fall mjukt och lätt,
vi väver ett täcke så varmt och så tätt,
vi väver ett täcke åt marken.

Se vintern är nära, och vädret är grått,
nu måste vi värma och lysa!
Vi väver ett täcke så varmt och så gott,
att blombarren icke må frysa.
Sov gott, alla blombar, sov gott, sov sött,
vi väver ett täcke i guld och i rött,
vi väver ett täcke åt marken.

Elsa Beskow

Hälsningar från redaktionen

Järkvissle Ekogård

Vi har ekologiskt jordbruk med naturbete och är kravgodkända

Bra för korna - bra för klimatet!

Du kan beställa ungnöt styckat och klart: halv, kvart, åttodel

Johan Rudin och Örjan Rudin
Järkvissle 213, 855 99 Liden
073-236 68 52
johan.rudin@svensknaturvard.se

KÖTT • SKINN • CHARK

• HÄLLA GÅRD •

WWW.HÄLLAGÅRD.SE

**Din lokala
lammleverantör**

**Besök gärna vår
gårdsbutik i Åsen**

**Jeanette & Thomas
Eriksson**

070-551 67 52

Husåsvägen 14

**Medicinsk fotvård
Fotvårdsprodukter**

**Jag finns också i
Bispgården och Kälarne**

Helena 070-610 64 37

Preliminär utgivningsplan 2021 / 22

	Material	Utkommer
Nr 4	15 november	16 december
Nr 1	11 februari	17 mars
Nr 2	13 maj	16 juni
Nr 3	19 augusti	15 september
Nr 4	18 november	16 december

Vill du annonsera i Lidentidningen?
Kontakta oss då per mail eller telefon för
information om mått och priser.
Lidentidningen@telia.com / 0692-211 01
Vi kan hjälpa till med utformningen annonsen.

RÄKFROSSA PÅ VÄTTABERGET

Räkfrossa associeras nog för det mesta med havsutfläkter som anordnas genom olika rederier. Det senaste året har det förstås inte erbjudits så många tillfällen att ge sig ut på sådana nöjesresor. Då har man istället kunnat bege sig upp till toppen på Vättaberget i Liden för en räkmacka, och den var rejält tilltagen!

Här producerar Sofie Stålnacke räkmackor i parti och minut.

Under sommaren har säsongens entreprenör Sofie Stålnacke drivit serveringen vid Lidens hembygdsgård och här har man då kunnat få sitt lystmäte när det gäller just räkor.

På menyn kunde vi hitta baguette med potatissallad och rostbiff, dagens paj, våfflor, glass och mycket mer - inte minst Café Grodans goda chokladbeskvier. Även gluten och lactosfria alternativ för den med känslighet för detta. Esset i leken har dock varit de fantastiska räksmörgåsar som serverats. Ett berg av räkor på en thékaka, och med den som lunch behövde åtminstone inte vi på Lidentidningens redaktion äta något mer under dagen. En och annan "doggy bag" delades ut till dem som inte orkade äta upp.

Sofie Stålnacke inledde sin bana inom servicenäringarna redan som 16-åring och då med extrajobb på en hamburgerrestaurant i Sundsvall, vilket hon trivdes bra med. Där fick hon lära sig vilka hygieniska krav som ställs vid hantering av mat i ett restaurangkök vilket hon har haft stor nytta av när hon startade upp caféet på Vättaberget.

En arbetsdag på Café Vättaberget

Sofie börjar dagen kl 8.00 med att köra från bostaden i Indal till Sundsvall där hon köper dagens räkor och bröd

och annat som behövs i en caféörelse. Kl 11.00 slås portarna till caféet upp för att sedan stängas kl 17.00. Med efterarbete är hon sällan tillbaka i hemmet före kl 18.30. Till hjälp finns tre anställda ungdomar, som genom hennes försorg fått ett roligt och meningsfullt sommarjobb.

Många erfarenheter

Det är första gången som Sofie agerat arbetsgivare men pappersarbete och bokföring är ingenting nytt då hon tidigare arbetat i Storuman med administration och bokföring. I arbetsgivarrollen har hon också fått mycket hjälp och stöd från sin sambo. Med så långa dagar blir det inte mycket tid över för sysslorna i hemmet och det har därför inte

blivit så många tillfällen under sommaren för henne att "rasta dammsugaren". Barnen, det yngsta 5 år, det äldst 12 och ett mittemellan, samt två bonusbarn, har tyckt att det varit jätteroligt att vara med mamma på jobbet.

I gymnasiet läste Sofie fordonsteknisk linje vilket ledde till jobb som lastbildschaufför. Numera blir det bara snöröjning med traktor på vintern då den huvudsakliga försörjningen är personlig assistent.

Hembygdsgården

Förra sommaren var dyster för besöksnäringarna i hela landet, likaså på hembygdsgården på Vättaberget där alla aktiviteter inklusive serveringen låg nere. I år har verksamheten varit som tidigare, förutom att hembygdsföreningens alla vanliga aktiviteter såsom firande av nationaldag och midsommarafon inte genomförts. Vättaberget har varit mer populärt än någonsin. 31 000 visningar på Google, 18 200 sökningar och 126 recensioner med toppbetyg.

Konstutställning

Ett av inslagen denna sommar har varit en konstutställning i Klockarstugan där Elisabeth Breitreuz visat upp sina verk. Elisabeth

Elisabeth Breitreuz målar akvarell och håller samtidigt ett öga på sin utställning i Klockarstugan.

har varit mycket flitig under de två år hon har ägnat åt måleri. Hon hade utställning på galleri Granen i Sundsvall veckan före midsommar och undrade om hon kunde få ställa ut sina alster på Vättaberget under en helg, men erbjöds då att disponera Klockarstugan hela säsongen. Elisabeth är helt självlärd och började måla med akvarellfärger för två år sedan vilket hon fann vara väldigt roligt. Tidigare ägnade hon mycket tid åt korsord, men tröttnade och började istället teckna. När hon sedan kom igång med akvarellmålning lånade hon böcker i ämnet men fann dem allt för tråkiga och vetenskapliga, lade dem på hyllan och fortsatte sedan att måla efter eget huvud.

Även i Logen fanns det saker att se på och köpa, men här var det hantverk såsom lapp-täcken, stickat och slöjdade träföremål.

Möjligheter för Vättaberget

Aktiviteter på Vättaberget har en stor potential både sommar och vinter. Ser vi bakåt i tiden har platsen alltid varit känt för sin vackra utsikt. Redan 1922 uppfördes den första byggnaden, en sexkantig toppstuga. Under 1950-talet väcktes intresse för hembygden. 1956 grundades Lidens Hembygdsförening efter ett tidigare offentligt möte där frågeställningen var "Vad ska göras för turismen i Indals-Liden?". Första byggnaden att flyttas till platsen år 1959 var den som nu inhyser serveringen. Succesivt har flera hus tillkommit liksom slalombacken som stod färdig 1964.

Om vi lyfter blicken och ser framåt finns här möjligheter att hålla serveringen öppen utanför sommarsäsongerna - kanske kan familjemiddagar ordnas efter en tur i backen eller efter ett pass på någon av klättringslederna som tillkommit de senaste åren. Det kanske åter är dags att ställa frågan: Vad ska göras för turismen i Indals-Liden?

Text och bild: Eva-Rut Lindberg

Patrik, virkesköpare
Liden
tel 0692-220 02

sca.com/skog

"Avverkat sommарplanerna?"

Som skogsägare är det viktigt att också ge sig tid att njuta av skogen. Hoppas du har kunnat göra det nu under sommaren.

Om du nu har avverkat sommarplanerna och istället vill prata om din skog, så finns vi här för dig.

En av våra virkesköpare är Patrik Sandberg. Ring honom när du vill prata om din skog. Din lokala virkesköpare hittar du alltid på sca.com/skog eller i Skogsvinge.

ROLF LIDBERG STIPENDIET 2021

Vid skolavslutningen i Lidens skola respektive Stige skola fredagen den 11 juni 2021 utdelades för femte gången STIPENDIUM I BILD TILL ROLF LIDBERGS MINNE.

Vinnaren från Lidens skola blev **Elis Melin** och vinnaren från Stige skola blev **Arvid Stålnacke**. Förutom vackert diplom får vinnarna 1.000:- vardera. Föreningen Järkvissle Trollby är stipendieutdelare.

Elever i årskurs 5 i de två skolorna erbjöds att delta. Årets tema var "Mitt naturminne".

En jury bestående av Konstnären Lars Gustafsson och Dokumentärfilmaren Arne Johansson har utsett en vinnare på varje skola.

Två månader efter stipendieutdelningen fick årets vinnare frågan vad de hade gjort med pengarna. Elis Melin hade inrett sitt nya rum. Arvid Stålnacke köpte en Elscooter, som han döpt till "Bengt"!

Tidigare stipendievinnare

Ar	Lidens skola	Stige skola
2017	Maj Arsasuek	Liv Sundin
2018	Emil Östman	Irma Jonsson
2019	Albin Melin	David Åström
2020	Isabelle Ramm	Vilma Meijer

Föreningen Järkvissle Trollby riktar ett stort tack till alla deltagare i årets stipendietävling!

Text & foto teckningar
Arne Johansson, Järkvissle

Juryns motivering
Vinnarna har på ett föredömligt sätt illustrerat sitt personliga sommarminne.

Vinnare vid Lidens skola: **Elis Melin**
Foto: Jennie Kilander

Vinnare vid Stige skola: **Arvid Stålnacke**
Foto: Monica Näsman Kilander

INGET VÄRLDSARV I DÖDA FALLET MEN EN GEOPARK

I Ragunda pågår ett arbete för fullt med att anlägga en geopark – en större region som visar områdets speciella geologi och dess påverkan på landskapet. Detta efter att Riksantikvarieämbetet (RAÄ) avslagit Ragunda kommuns ansökan om att Döda Fallet skulle föreslås som världskulturarv till UNESCO, med motiveringen att man inte kommer att ansöka om fler världsarv än de 15 som nu finns i Sverige.

Storforsen, med en fallhöjd på 35 m, tystnade för alltid natten mot den 7 juni 1796 och Döda Fallet bildades. Ragundasjön tömdes på sina 1 000 miljoner m³ vatten på ofattbara 4 timmar.

Ansökan avslås

Anledningen till avslaget var inte att Döda Fallet skulle vara ointressant, tvärtom. Riksantikvarieämbetet föreslog att Ragunda kommun istället skulle ansöka om att bli en svensk geopark. När en sådan är inrättad går det i ett senare skede att ansöka om att bli en UNESCO-geopark. Motivering var att en geopark skulle beröra en mycket större del än Döda Fallet och kunna omfatta hela området kring Indalsälven.

Vad är en geopark?

Sveriges geologiska undersökning (SGU) beskriver en geopark som ”ett område där man

vill skapa hållbar regional tillväxt genom att samordna och koordinera geologiska besöksmål, arbeta med naturvårdsfrågor som rör de geologiska besöksplatserna, stödja forskning och utbildning och sprida kunskap om geologi till allmänheten”.

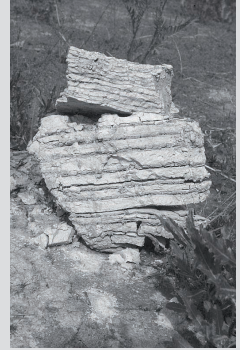
Projektet ändrar riktning

Efter RAÄ:s avslag våren 2020 omvandlades världsarvsprojektet till ett geoparksprojekt med namnet *Geopark Mid Sweden*. Arbetet kommer att pågå fram till våren 2023. Under innevarande år har man framför allt arbetat med att identifiera och utveckla besöksmål i kommunen. Genom arbetsmarknadsprojek-

Gerhard de Geer
1858 -1943.

Ragundadalen har haft stor betydelse för dateringen av den senaste istidens slut. Omkring 1840 lanserades den för tiden kontroversiella teorin att norra halvklotet hade varit täckt av en tjock inlandsis. År 1856 upptäckte svensken Hampus von Post, som bland annat var verksam vid det som nu är Sveriges lantbruksumiversitet, SLU, att en del leror bestod av växlande varv av lera och silt. År 1884 fastslog Geologen Gerard de Geer att lervarven var årsavlagringar som bildades under vårfloden vid inlandsisens avsmältning. de Geer utvecklade en

metod att mäta och jämföra de årsvisa sedimentlager som bildas på sjöbottnar för att skapa en lervarskronologi för att kunna datera landskapets utveckling från inlandsisens avsmältning. Magnus Huss ofrivilliga tömning av Ragundasjön år 1796 kom att bli nyckeln till de Geers vetenskapliga arbete eftersom de mäktiga sedimentlager som behövdes var lätt åtkomliga i Ragunda. Bilden till höger visar varvig lera vid Bältarbo tegelbruks täkt i Hedemora.

tet *Naturnära jobb* har *Geopark Mid Sweden* kunnat anställa 23 arbetslösa personer för att, bland mycket annat, röja vägar, snickra utemöbler och göra skyltar och informationsmaterial till besöksobjekten.

Att utveckla

Att utveckla en geopark är stort både till innehåll och område. För att kunna godkännas måste en rad kriterier uppfyllas, exempelvis hur man ska arbeta med en hållbar besöksnäring, förvaltning av de geologiska värdena samt hur arbetet ska ske med lärande, förmedling och naturvägledning.

Tema

Geopark Mid Sweden har indelats i två faser där fas 1 i första hand berör Ragunda kommun medan fas 2 innefattar områdena kring Indalsälven i Västernorrland. Temat för geoparken är att Ragundadalen varit plats för både dramatiska utvecklingar och viktiga upptäckter. Exempelvis medförde olyckan med tömningen av Ragundasjön år 1796 att kustdeltat ökade i omfång.

Aktörer

Projektet leds av *Världsarv Ragundadalen AB* som ägs av Stiftelsen Jamtli, Ragunda kommun samt Ragunda, Fors och Stuguns hembygdsföreningar. Projektledare är Peter Ladan som bland andra samarbetar med Jamtlis chefsarkeolog Anders Hansson.

Mer att läsa om projektet finns på Ragunda kommuns hemsida. Vill du veta mer om geoparker finns information på SGU:s hemsida.

UNESCO = United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, på svenska: Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur. Bildades 1945 och är ett av Förenta nationernas (FN:s) 15 fackorgan.

Text och foto:
Eva-Rut Lindberg
Porträtt: Wikipedia

UNIK HÄNGBRO ÖVER INDALSÄLVEN

Det finns en drygt 100 år gammal hängbro för gångtrafik över Indalsälven mellan byarna Västerede/Österede och Edesmoarna i Ragunda kommun i Jämtland.

Den unika hängbron över Indalsälven fotad från "sörsia". Bron är numera ett populärt utflyktsmål.

En fast och säker förbindelse

Bron byggdes på initiativ av en grosshandlare på Ede för att binda samman byarna på ömsesidor av älven. Ambitionen med brobygget var att erhålla en fast och säker förbindelse. För barnen som gick i skola i Ede var det en trygg skolväg. Bron möjliggjorde även transporter med häst. På den här tiden var det sparsamt med permanenta överfarter, om ens någon. Kraftverksutbyggnaderna, med i vissa fall överfarter på kraftverksdammarna, hade inte startat ännu.

Färjeförbindelser

Färjeförbindelser fanns etablerade på några platser. Det vanligaste sättet att passera älven var annars att ro med egen båt. Brolängden var 109 meter och kraftiga stålvajrar höll upp konstruktionen. Pylonerna var 12 meter höga. Byggnationen måste på orten ha varit

mycket imponerande för sin tid. Den färdigställdes av "AKTIEBOLAGET SUNDSVALLS FÖRENADE VERKSTÄDER" år 1915, således under det pågående första världskriget 1914-1919.

Svarthålsforsens kraftverk

Det nedströms liggande Svarthålsforsens kraftverk var färdigbyggt 1954. Uppdämningen av älven tvingade fram en höjning (0,75 cm) av bron och därför måste bl.a. en begränsad förkortning av stålvajrarna göras.

Hängbrons Vänner

Med tiden ruttnade trävirket på hängbron och den stängdes av från början av 1980-talet till 2006. Ett antal ordsbor tog initiativ till en upprustning av den kulturhistoriskt intressanta bron och grundade Föreningen Hängbrons Vänner i januari detta år. Byamännen

i Västerede ägde bron och överlät den för 1 krona till föreningen. Ett idogt insamlingsarbete startade och många företag bidrog med resurser av olika slag. En stor ideell arbetsinsats utfördes. Gångbanan är nu av lärkträ och den ursprungliga metallkonstruktionen är ommålad. Tekniska besiktningar utfördes och utförs regelbundet av professionella företag. Redan i september 2006 återinvigdes hängbron och de två älvsidorna var åter sammankbundna till många vandrares glädje.

100 år

Med stolthet och glädje firades bronns 100 årsjubileum 2015. För den som vill veta mer om hängbron rekommenderas den informativa hemsidan – www.hangbron.com.

Bild och text: Arne Johansson, Järkvissele

Vägbeskrivning

Om man åker från Bispfors, via Hannesforsbron, i riktning mot Hammarstrand på "sörsia" älven finns en färdigställd parkeringsplats efter ca. 8 km. Härifrån finns en markerad naturstig (1 km) ner mot älven och hängbron. Det går även att gå en naturstig på "norrσια", ca. 3,5 km, från Döda Fallet längs med Indalsälven.

AKTIEBOLAGET SUNDSVALLS FÖRENADE VERKSTÄDER byggde bron 1915. Originalskylten finns fortfarande uppsatt på bron. Pylonerna är 12 meter höga. Stålvajrarna är väderskyddade med tjära. Allt trävirke är lärkträ. Foto från "sörsia".

PLB Bygg AB

Kontakta oss för lediga lägenheter eller lokaler

060-15 90 40, 070-310 55 12
Peter@plb.se

WESTERBERGS I VÄSTANÅ

För i tiden fanns i nästan alla byar både en och ofta flera lanthandlare. En lanthandel var en mindre livsmedelsbutik på landsbygden. Ofta salufördes även vissa varor för jordbruksverksamheten. Man gick på "boa" för att handla. Så var fallet även i Västanå by vid Indalsälven i nordvästra Medelpad. Lanthandeln var en samlingspunkt, där man träffades och även "skvallrade" lite.

Byggnaden som inrymde f.d. Westerbergs Speceri- och diversehandel i Västanå är numera privatägd. Foto 2021: fotograf Arne Johansson.

Den sista lanthandeln i Västanå, gick under namnet Westerbergs Speceri- och Diversehandel, och innehades av paret Rut och Rune Westerberg under 1950- och 1960-talet. Rune hade arbetat åt Boda Uppköp tidigare. På övervåningen där bostaden var inrymd lagade Rut kläder, bytte ut dragkedjor m.m. Hon ritade mönster, tog mått och sydde upp klänningar efter önskemål åt byarnas damer och unga flickor. Förmodligen köpte hon in tyger till sömnaden. Tygrullar i affärens hyllor skvallrade om detta. Det berättas att det visades Kalle Anka filmer i butiken till besökarnas stora uppskattning. Det var troligen på skyltsöndagen. Rune monterade projektorn på sitt kontor och barnen fick stå ute och titta genom fönstret till stor förtjusning. Till jul de-

korerades den stora granen vid intilliggande bäck med kraftiga lampor, vissa målade med olika färger. I Lidensboda, på andra sidan älven, undrade man var det "brann" i Västanå!

Lanthandeln lades slutligen ned 1967 och paret Westerberg flyttade till Timrå. Rune bytte yrke och började på Östrands fabriken.

Tack till Carina Törnqvist i Råsunda, Christina von Krogh i Amål, Sven Höglund i Nacksta, Lillian Ulander i Västanå, Anders Henriksson i Västanå, Gun Visén i Boda Såg och Maud & Staffan Backlund i Korsåmon för hjälp med artikeln.

Arne Johansson, Järkvissele

*Rut och Rune Westerber
i deras lanthandel i
Västanå. Foto i november
1957: fotograf okänd.*

*Lanthandelns originalinredning finns kvar och är en perfekt förvaringsplats för alla möjliga
prylar. Foto 2021: fotograf Arne Johansson.*

Kort historia om lanthandlare i Västana

Första lanthandeln i Västana var troligen på 1890-talet nere vid älven på "Stranna" (nu överdämd). Det var Nils Petter Backlund som drev den med ett bageri. Affären brann ner 1914 och då flyttade verksamheten till Boda Såg. Handlarna där var Sjölander, Olsson och slutligen Sigvard Salmonsson fram till 1932. Varorna fraktades med ångaren "Liden", som trafikerade sträckan Liden – Utanede till slutet av 1920-talet.

John Westin började i Bergmans sommarstuga. År 1930 blev det sedan i "förste kammar'n" hos Unanders, där Julia Vasell var biträde. Anselm Åslins diversehandel höll till vid före detta Erik Åslins Boda Uppköpsförening AB:s filial i Boda Såg. Den flyttade senare upp på byn. År 1933 byggde Algot Norman ett hus, där Boda Uppköp/ Westerbergs öppnade.

Westin byggde Konsumbutiken. Tyvärr saknas säkra uppgifter om den butiken. När den lades ned vid mitten av 1960-talet ersattes verksamheten med Konsumbussen, som så småningom också avvecklades. Nu för tiden får man åka ca. 2,5 mil i vardera riktningen för att handla dagligvaror – antingen till ICA Forsen i Bispgården eller till Tempo Liden.

Christina Cedergren (idag von Krogh), till vänster, bodde i kraftverksbyn i Järkvissle och paret Westerbergs fosterdotter Carina Nilsson (idag Törnqvist) var kompisar och lekte affär. Foto i november 1957: fotograf troligen Rune Westerberg.

PRO Liden

AUKTION & LOTTERI

15 oktober kl 18.00

LILLA JULAFTON

10 december kl 15.00

Medtag julklapp à 50 kr

HYR OXSJÖGÅRDEN

Bröllop - Fester - Möten

500:- / dygn, telefon 073-803 90 33

LIDEN TIDNINGEN

2021-3

Ur innehåll: Råkfrossa på Vättaberget
Rolf Lidbergstipendiet 2021
Westerbergs i Västana

HÖSTEN ÄR HÄR OCH SOTAREN KOMMER PÅ BESÖK

I barndomens tid var jag ju inte så förtjust i sotaren när han kom på besök. Svart och murrig och vad som syntes av honom var hans vita tänder och ögonvitrorna.

Hemma i Liden hade vi en sotare vars namn var Lind och härstammade från Indal. Han var ganska barsk i sitt sätt och rapp i mun och jag var livrädd för honom. Jag sprang och gömde mig på övervåningen när jag såg hans bil anlända på gårdsplanen. Min mor kokade kaffe och bjöd honom efter avslutat arbete i husets eldstäder och där satt han och doppade vetebrodskivor med sina svarta fingrar. Han hade svarta byxor och en svart skjorta och grova skor och ett sotarbälte med ett mässinglås med någon sorts tecken på samt en svart kalott (sotarmössa) på huvudet.

Vad man kan läsa i historien om sotarna hade de ett eget slangspråk (knoparmoj). Detta ska visst härstamma från tyskan då tyska sotarlärningar var i Sverige och lärde sig yrket. Syftet med språket var att sotarna sinsemellan skulle kunna kommunicera med varandra mellan taken och husen i staden utan att andra förstod vad som sades. Det var ett sorts slangspråk och är väl idag endast ett minne blott.

Vanligt var att längre tillbaka i tiden hade sotarna hög hatt (stormhatt) och i Järpens sotardistrikt i Jämtland lever detta fortfarande kvar med sotare med cylinderhatt. Trevligt inslag att se sotaren på taket med hög hatt.

Viktigt arbete av dessa svarta gynnare som sprang på taken kan man tycka!

Anders Backlund
Dacke/ Badhusparken i Ytterån

YTTERBOMS
TRAFIK AB

070-666 74 91 060-928 28

- Lastväxlare
- Maskintransporter
- Kranbilar
- Containeruthyrning

EN JÄGARE GICK SIG ATT JAGA ...

... för nu är det jakttider igen

Spänningen och mystiken kring jakten fascinerade Rolf Lidberg redan i tonåren. Här är en tavla som han målade redan som 14 åring år 1944. De eftersökta djuren är duktiga på att hålla sig undan! Rubriken – En jägare gick sig att jaga ... - är snudd på poesi. Med tiden blev Rolfs troll ”mjukare” och kärvännigare och inte så hårda som i unga år. Tack till Gerd Näsman i Liden för lånet av tavlan.

Foto: Arne Andersson, Enviken
Text: Arne Johansson, Järkvissle

Årets mottagare av vindpeng utsedda!

Årets mottagare av vindpeng för vindparkerna Kråktorpet, Jenåsen och Nylandsbergen är utsedda.

Mottagare av årets utbetalning är; Lidens skola, Lidens förskola, Stige skola, Bryggjärns intresseförening, Sättna scoutkår, Trollrike scoutkår, Sillre byförening, Sunnås byalag samt Järkvissle-Västana FVOF.

Intresset för årets vindpeng har varit mycket stort vilket är glädjande. Vi hoppas att detta intresse består till kommande ansökningar. Nya ansökningar kan göras under början av 2022.

För mer information besök: <https://www.eolusvind.com/verksamhet/vindpeng/>

010-199 88 00
www.eolusvind.com

The logo for Eolus, featuring a stylized white wing or leaf shape above the word "eolus" in a lowercase, sans-serif font. A small trademark symbol (TM) is located at the bottom right of the word.

JONAS OCH AUGUSTA BACKLUND

Min farfar och farmor är båda födda under 1870-talet. Farmor är född i Malingsbo, Bergslagen och farfar i Norrnäs, Liden. Jag har ofta funderat över avståndet mellan deras födelseorter och hur de träffades? Avståndet mellan Malingsbo och Norrnäs var ganska långt trots allt!

Min farmor Augusta Forsberg är född 1877 i Malingsbo, Bergslagen. Hon kommer ifrån en ”smedfamilj” som har bott och verkat där under många generationer och som de flesta var det smedyrket som var deras inkomstkälla. Augustas äldre bror Arvid med familj flyttade till Oxsjö 1894. Arvid arbetade som skogsfaktor vid Skönviks AB och 1895 utökas familjen med sitt fjärde barn sonen Waldemar. Hösten 1896 flyttar Augusta till Oxsjö och börjar arbeta som piga hos sin bror Arvid med familj.

Min farfar Jonas är född 1879 vid Norrnäs där föräldrarna arrenderade ett torpställe av Skönviks AB. Jonas är äldste sonen och han kommer att hjälpa sin far med att sköta om torpet vid Norrnäs. Han arbetade också med skogsarbete, flottning och under början av 1900-talet arbetade han vid Oxsjö sågen. Vid den här tidpunkten var Oxsjö en viktig samlingsplats för skogsnäringen inom Oxsjöfjället. Där fanns Oxsjö herrgård, kontor, bostäder för tjänstemän och arbetare, sågverk, skola, flera affärer, skjutbana och dansbana. Jonas och Augusta träffades i Oxsjö (kanske vid dansbanan) och de blir ett par vid sekelskiftet. De gifter sig i Lidens kyrka 1903 och bosätter sig i Oxsjö by där deras tre söner Ragnar, Ernst och Sven är födda under åren 1904 – 1915.

Familjen flyttar till Sillre by

I samband med bygget av Sillre kraftverk flyttar familjen Jonas och Augusta Backlund till Sillre by där de bygger ett tvåvåningshus som låg granne med Sillre skola. Familjen bodde på övre planet och nedre planet användes bla. som förrådslokaler och hyrdes ut till en klädhandlare ifrån Bispgården i samband

Bröllopsfoto på farmor Augusta och farfar Jonas, år 1903

med bygget av Sillre kraftverk. 1934 brinner deras nybyggda hus ner till grunden och de tvingas söka ett nytt boende. De får möjlighet att köpa fd. Sillre skogsskola och familjen flyttar in under mitten av 1930-talet. Familjen utökas efter hand då sönerna bildar familjer och vi små barn växer upp som en stor familj tillsammans med vår farmor och farfar. Äldste sonen Ragnar övertar fastigheten efter sin far och blir jordbrukare på heltid. Farfar Jonas blir nu lite av en gårdskarll och utför enklare sysslor vid gården på äldre dar.

Minnen av farmor och farfar

Min kusin Gerd och jag fick uppleva farmor och farfar under vår tidiga uppväxt (4 – 8 års ålder). Vid den här tidpunkten var Augusta blind och att flytta in i ett nytt hem var inte så lätt för henne.

Gerds minnen: Farmor stickade strumpor, mamma hjälpte henne med att sticka hälen, sedan kunde hon fortsätta med stickningen. Ett minne som jag har är att farmor ropade på oss barn när hon ville gå på "utedass" och vi följde henne dit. En dag när hon ville ha hjälp så tyckte vi att "visst är det tråkigt för farmor att alltid gå samma väg". Vi kom

överens om att gå över grässlätten den här gången, men vi berättade inte våra planer för henne. Hon blev riktigt arg på oss, det var inte lätt för henne att gå på det ojämna underlaget även om vi höll henne i var sin hand, det var inte illa menat från vår sida vi ville bara att hon skulle få lite omväxling. Farfar var min stora idol och jag fick ofta vara med honom och arbeta. När jag var 5 år och vi hade jobbat ihop sa farfar "nu ska vi ha lite rast" och han plockade fram en pilsner. Jag ville ju också dricka så jag fick en egen flaska. När vi druckit vår pilsner sa farfar "nu tar vi oss en lur" vi la oss ner i grässlätten och somnade bredvid varandra.

Håkans minnen: Farfar snickrade en "läspinne" till mig när jag började första klass i Sillre skola. Med pinnen skulle jag följa raderna i läroboken. Jag har även några minnen i samband med farfars begravning och auktionen efter honom. Jag var 8 år när farfar avled i "Kräfte" och jag fick uppleva en begravning vid Lidens kyrka för första gången. Var säkert en stark upplevelse även för oss barn. När vi kom hem till vår lägenhet vid skogsskolan utförde jag en egen begravning efter farfar i köket. Jag vände en pall upp och ner och låtsades att det var gravplatsen. Sedan hissade jag ner ett vedträd i graven med hjälp av en halsduk och önskade min farfar farväl. Ett minne som levtt kvar under hela min uppväxt. Inför auktionen efter min farfar fick jag en slant av min pappa. När min farfars "snusnäsduk" skulle säljas så var jag snabb på att lämna ett bud. Det blev inget högre bud utan jag kunde gå fram till auktionsförrättaren och hämta mitt minne efter farfar Jonas.

VÅR INDUSTRI I KÄLARNE GÅR FÖR HÖGTRYCK

Kontakta mig så kommer jag och tittar över vilka specialsортiment du har i din skog, samt vilka tjänster jag kan erbjuda dig!

Stefan Maina
070-303 31 66
stefan.maina@rundvirkeskog.se

 Följ oss på facebook!

Rundvirke Skog

Släktforskning en lärorik och trevlig hobby

När jag blev pensionär började jag att släktforska och skriva om min släkt både på min mammas och pappas sida. En mycket intressant och lärorik hobby som samtidigt har gett mig möjligheter att kontakta släktingar som jag inte kände till tidigare. I samband med intervjuer med äldre "Sillrebor" har jag också fått tagit del av minnen efter farfar Jonas. Under vintern 1942/1943 utförde Ragnar Redin och min farbror Ragnar Backlund framkörning av timmer ner till Indalsälven på södra sidan om älven. Varannan helg turades de om att vara kvar vid skogskojan för att sköta om hästarna under deras vilopaus (lördag em och söndag). När det var min farbrors tur att sköta om hästarna så brukade min farfar göra Ragnar sällskap över helgen. Säkert en uppskattad "vilostund" både för Jonas och hans son Ragnar.

Jag har också fått tagit del av både foton och information om farmor Augustas släkt Forsberg. Har brevväxlat och ringt till ett flertal personer som delat med sig av både släkträd och foton. Min pappa Ernst besökte släkten Forsberg i Helsingborg under slutet av 1930 talet och 75 år senare (2015) fick jag överta foton på honom och dåtida släktingar inom släkten Forsberg.

Text och bild: Håkan Backlund och Gerd Lundin f. Backlund
Illustration: Lars Gustafsson

Insamlingsstiftelsen

LIDENS BLOMSTERFOND

Ring 070 - 655 94 93
för information

Handelsbanken Liden
Clearingnr 6344
Kontonr 372 621 791

Din gåva ger glädje i Liden

Välkommen till en bank med personlig rådgivning

Oavsett du funderar på att låna pengar till bostad eller vill ha råd kring olika typer av sparande så finns vi här för dig.

Du träffar oss där det passar dig bäst – digitalt eller hos oss på bankkontoret. Varmt välkommen!

Erik Martinsson
Kontorschef

Jeanette Forslund
Rådgivare

Christina Hjelström
Företagsrådgivare

Patrik Olofsson
Rådgivare

Viktor Stenström
Rådgivare

HAMMARSTRANDS BEGRAVNINGSBYRÅ

Vi finns bara några mil bort och
utför alla tjänster i samband
med dödsfallet

All service inför kyrklig
begravning
Borgerlig begravningsofficiant
Transporter
Minnesstunder
Bouppteckningar
Auktioner

Vi har jour dygnet runt
0696-105 08

Per Bergvall & Co

Per ser mer än bara träden

Oavsett om du behöver
hjälp att röja eller utforma
en plan för din skog, så
guidar Per dig rätt i alla
delar av ditt skogsägande.

Ring Per Sandelin
072-090 89 70

**norra
skog**

Pär Hansson
BYGG

- Nybyggnationer
- Ombyggnationer
- Tillbyggnationer

Använd gärna rotavdraget

Pär Hansson, Fullblodsvägen 25, 857 52 Sundsvall, 070-3439750
par@hanssonbygg.se, www.hanssonbygg.se

RÖSTA PÅ SOCIALDEMOKRATERNA

I INDALENS PASTORAT

*Din röst gör skillnad!
Vi Socialdemokrater i Indalens
pastorat går till val för:*

- Att försvara vår öppna kyrka
- Att anlita entreprenörer som har kollektivavtal
- Att värna om att anställda har god arbetsmiljö
- Att diakonin inte ska vara villkorad
- Att sträva efter att varje församling har barnverksamhet
- Att varje församling har kyrkan och församlingshusen kvar mitt i byn

Det är vi som ställer upp för val till
kyrkofullmäktige i Indal, Liden, Holm & Sättna

1. Ann-Charlotte Evrung, Liden	7. Pernilla Berg, Sättna
2. Lennart Wiklund, Sättna	8. Kerstin Sjölund, Liden
3. Maja Lodin, Sättna	9. Britt-Marie Ståhl Olsson, Liden
4. Niclas Burvall, Holm	10. Karolina Sundberg, Indal
5. Monica Karlsson, Liden	11. Jan Karlsson, Liden
6. Kristina Modin, Liden	12. Kristina Lindblad, Sättna

Läs mer om S i kyrkan: www.socialdemokraterna.se/s-i-svenska-kyrkan

Socialdemokraterna
INDALENS PASTORAT

Kyrkoval
19 SEP 2021

- **Grävning för grunder**
- **Vatten och avlopp**
- **Dränering**
- **Snöröjning och sandning**
- **Klippning vägar**
- **Matjordsförsäljning**

Niclas 073-044 79 42

Lasse 070-647 15 07